

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1946 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret.

Genom en den 8 mars 1946 dagtecknad proposition, nr 150, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

angående fortsatt giltighet av lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret.

Härigenom förordnas, att lagen den 24 mars 1942 om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret,¹ vilken enligt lag den 25 maj 1945 (nr 255) gäller till och med den 30 juni 1946, skall äga fortsatt giltighet till och med den 31 december 1947.

Beträffande de skäl, som återopats till stöd för det genom propositionen framlagda förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

I 1 § lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret stadgas, att nybyggnad ej må utan tillstånd företagas i närheten av befästning eller flygfält, om genom byggnaden sådan anläggnings användning för rikets försvar försvåras eller eljest avsevärt men åsamkas försvaret. Vad sålunda stadgats om nybyggnad skall även gälla väsentlig om- eller tillbyggnad ävensom — enligt en den 25 maj 1945 företagen lagändring (nr 255) — anordnande av virkes- eller annat varuupplag eller materialgård. Har beslut meddelats om anläggande eller utvidgning av befästning eller flygfält eller kan avsevärt men uppstå genom bebyggelse, upplag eller materialgård i närheten av militär anläggning av annat slag, äger länsstyrelsen förordna, att nu angivna bestämmelser skola äga motsvarande tillämpning.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1945: 255.

Enligt 2 § åligger det byggnadsnämnd vid prövning av fråga om byggnadslov att iakttaga vad i 1 § stadgas eller av länsstyrelsen med stöd av samma paragraf föreskrivits. För ort, där byggnadsnämnd ej finnes, äger länsstyrelsen enligt andra stycket av 2 § stadga, att nybyggnad eller väsentlig om- eller tillbyggnad, som ej utföres för försvarsväsendets räkning, ej må äga rum med mindre länsstyrelsen på ansökan prövat, att hinder som avses i 1 § ej föreligger däremot. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning i fråga om anordnande av upplag eller materialgård i ort, där vad i stadsplanelagen är föreskrivet för stad ej gäller.

I 3 § föreskrives, att innan beslut meddelas med anledning av ansökan om byggnadslov eller tillstånd enligt 2 §, byggnadsnämnden eller länsstyrelsen skall, därest tvekan kan råda huruvida hinder som avses i 1 § föreligger, inhämta yttrande därom av myndighet, som Konungen bestämmer.

Enligt 4 § äger länsstyrelsen, om synnerliga skäl därtill äro, medgiva tillstånd till nybyggnad eller om- eller tillbyggnad eller anordnande av upplag eller materialgård, oaktat därav kan uppkomma men som avses i 1 §. Underrättelse om sådant tillstånd skall ofördröjligen tillställas myndighet som har att avgiva yttrande enligt 3 §. Finner byggnadsnämnd vid prövning av fråga om byggnadslov, att synnerliga skäl därtill äro, oaktat men som nyss sagts kan uppkomma, skall nämnden överlämna handlingarna till länsstyrelsen för prövning, huruvida tillstånd må medgivas.

Finnes på grund av lagen tillstånd till nybyggnad eller om- eller tillbyggnad eller anordnande av upplag eller materialgård icke kunna meddelas, och föranledes därav, att sökanden under den tid hindret varar får vidkännas kostnad utan motsvarande nytta av fastigheten eller att han går miste om avkastning å nedlagt kapital, är han enligt 5 § berättigad till skälig gottgörelse av kronan, om det intrång som åsamkas honom ej är att anse såsom ringa. Ersättningen bestämmes av riksvärderingsnämnden.

I lagen upptagas vidare bestämmelser om rätt för länsstyrelse att medgiva undantag från förbudet i 1 §, om framställande av anspråk på ersättning samt om straff för överträdelse av lagens bestämmelser m. m.

1942 års lag, som ursprungligen gällde till och med den 30 juni 1943, har erhållit förlängd giltighet till och med den 30 juni 1946 genom lagar den 17 juni 1943 (nr 394), den 31 mars 1944 (nr 135) och den 25 maj 1945 (nr 255).

Bestämmelser angående tillämpning av lagen ha meddelats genom kungörelse den 24 mars 1942 (nr 171), ändrad genom kungörelse den 29 oktober 1943 (nr 757). Genom dessa bestämmelser ålades länsstyrelserna att skyndsamt i samråd med chefen för försvarsstaben taga i övervägande för vilka områden förordnande borde meddelas enligt 2 § andra stycket i lagen. Yttrande som avses i 3 § skall inhämtas från chefen för försvarsstaben eller annan militär myndighet som denne bestämmer. Chefen för försvarsstaben eller, efter uppdrag av honom, annan militär myndighet skall vidare på framställning av byggnadsnämnd, i den mån så kan ske, lämna upplysningar angående områden, beträffande vilka yttrande bör inhämtas

från militär myndighet innan ansökan om byggnadslov prövas, så ock de uppgifter som eljest lämpligen kunna meddelas till ledning för byggnadsnämndens prövning.

Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, har i propositionen anfört följande:

»Förevarande lag den 24 mars 1942 om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret avser att trygga befästningars, flygfälts och andra militära anläggningars användbarhet under krig. För att icke värdet av de under den förstärkta försvarsberedskapen med stora kostnader utförda anläggningarna skall gå förlorat genom en bebyggelse, som minskar anläggningarnas effektivitet, föreligger alltjämt behov av förbud mot dylik bebyggelse. Stadsplaneutredningen har också i sitt förslag till byggnadslag upptagit bestämmelser av permanent natur om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret och luftfarten i huvudsaklig överensstämmelse med stadgandena i 1942 års lag. Utredningens förslag till byggnadslag med flera författningar är för närvarande föremål för granskning inom justitiedepartementet på grundval av de däröver avgivna yttrandena. Med hänsyn till ärendets omfattning kan förslaget icke hinna slutligt prövas av statsmakterna, innan giltighetstiden för 1942 års lag utgår. För att icke skyddet för de militära anläggningarna skall upphöra, innan statsmakterna hinna taga ställning till stadsplaneutredningens förslag i förevarande hänseende, torde giltighetstiden för 1942 års lag böra förlängas. Då en eventuell ny lagstiftning icke lär kunna träda i kraft förrän tidigast den 1 januari 1948, synes giltighetstiden för 1942 års lag böra förlängas till och med den 31 december 1947.»

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda lagförslaget och får därför hemställa,

Utskottet.

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 28 mars 1946.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Norman*, *Linder*, *Forslund*, *Hage*, fröken *Andersson*, herrar *Hallagård* och *Carl Eric Ericsson*;

från andra kammaren: herrar *Olovson* i Västerås, *Hagård*, *Hellbacken*, *Ryberg*, *Hermansson*, fru *Johansson*, herrar *Larsson* i Östersund och *Osterman*.